

در نارمک هم مثل بقیه محله‌های ارمنی نشین شهر، حال و هوای شب‌های کریسمس دیدنی است. ویتترین‌هایی بر ستاره و گوی‌های رنگی، ریسسه‌ها و چراغ‌های فانتزی، مجسمه‌ها و عروسک‌های بابائونل و گوزن‌های سورتمه‌کش و آدم برقی‌های فانتزی تزئین شده، عروسک‌های فانتزی با لباس‌های زمستانی یا شمع‌های کوچک و بزرگ زیبا مغازه‌ها را پر کرده‌اند تا چشم کار می‌کند در ویتترین‌ها خیر از بابائونل است و کریسمس گشت و گذار در این خیابان جزو تفریحات دلچسب شب‌های سرد زمستان است. این طرف و آن طرف درخت‌های کاج کریسمس دیده می‌شوند و همه چیز مثل روزهای منتهی به نوروز، پر از شور و هیجان است.

نشانی: نارمک

راه‌های دسترسی: اتوبوس: میدان هفت‌حوض مترو: سربسز

نوع فعالیت: پوشاک

امکانات رفاهی: نیمکت، رستوران، فروشگاه، کافی‌شاپ

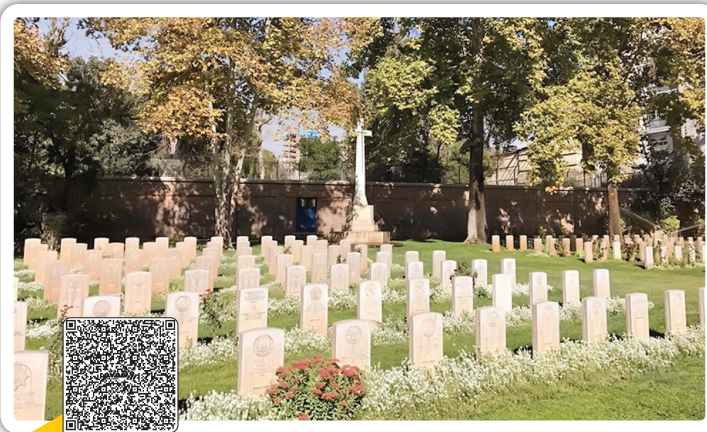
پارکینگ: ندارد

آرامستان‌های اقلیت‌های دینی تهران، مقصد سیاحت برای آشنایی با تاریخ است

دیوار خاموشان

کشورمان وجود دارد. فرارسیدن سال نوی میلادی پهنه‌ای شد تا وضعیت این آرامستان‌ها را که اغلب در جنوب و شرق تهران بنا شده‌اند، مرور کنیم. بازدید از این آرامستان‌ها معمولاً نیاز به هماهنگی دارد، ولی قطعاً تجربه‌ای است که فراموشتان نمی‌شود.

طبق اسناد، در دوره قاجار جمعی از آرامنه‌ها شهرهای دور و نزدیک به تهران آمده و عمدتاً در محله‌های شرق و جنوب پایتخت ساکن شدند. از این رو در این محدوده چند آرامستان متعلق به آرامنه و سایر اقلیت‌های دینی

آرامستان متفقین

معرفی: گورستان متفقین در شهر تهران که با عناوین دیگری از قبیل «گورستان جنگی تهران» یا «گورستان دولت» نیز شناخته می‌شود، یکی از زیباترین آرامگاه‌های تاریخی در شهر تهران و محل دفن تعداد زیادی از سربازان و نیروهای متفقین در جنگ‌های جهانی (اول و دوم) است.

میراث جنگ جهانی دوم

فلسفه وجودی گورستان سربازان متفقین در دل تهران این است که در زمان جنگ جهانی دوم با وجود اینکه کشور ایران به صورت رسمی اعلام بی‌طرفی کرد، اما به دلیل موقعیت استراتژیک و بسیار مهم ایران، این کشور نیز درگیر جنگ شد و سربازان بسیار زیادی در این زمان وارد خاک ایران شده و در همین کشور نیز از دنیا رفتند. حدود ۶۰۰۰ قبر در این گورستان وجود دارد که البته صرفاً برای سربازان جنگی نبوده و حتی دیپلمات‌های مختلف نیز در این آرامستان دفن شده‌اند.

نشانی: خیابان شرعیته، حدفاصل خیابان دولت و بل صدر ضلع جنوبی باغ سفارت بریتانیا

پارکینگ: دارد

راه‌های دسترسی: اتوبوس: زرگنده مترو: قلهک

امکانات رفاهی: امکان عکاسی: دارد

شرط بازدید: هماهنگی با انجمن زرتشتیان ایران

مساحت: ۱۳۴۲ مترمربع

آرامستان قصر فیروزه

معرفی: تنها آرامستان شهروندان زرتشتی است که در شرق تهران قرار دارد؛ قدمت این آرامستان به چند صد سال پیش برمی‌گردد ولی روی قدیمی‌ترین سنگ قبری که در آنجا تاریخ ۱۳۱۴ شمسی حک شده است.

نشانی: بزرگراه بسیج، بعد از میدان شهدای پدافند هوایی، بلوار هجرت، ضلع شرقی، استادیوم تختی

راه‌های دسترسی: اتوبوس: شهید گل‌دهور مترو: نیروی هوایی

پارکینگ: دارد

امکانات رفاهی: امکان عکاسی: دارد

شرط بازدید: هماهنگی با انجمن زرتشتیان ایران

سال ساخت: ۱۳۱۴

جانمایی آتش‌دان و عود

آرامستان بر حسب دوره‌های زمانی مختلف به بخش‌های مختلف تقسیم شده و سنگ قبرهای قدیمی از دیدنی‌های آن هستند، اما قبور جدید یک‌دست سفید هستند و رویشان ضمن درج ذکر «اهورامزدا»، نام، یادگار و چهره متوفی حک شده است. نام‌ها با عناوینی چون «روان‌شاد»، «نوشه‌روان»، «شادروان» و... این مسافران به مقصد رسیده را خطاب می‌کند و پایین سنگ علت فوت در گذشته حک شده است.

یادمان شهدای زرتشتی

در ورودی آرامستان یادمانی از شهدای زرتشتی دفاع مقدس نصب شده که به یادمان بیاورد، در این محل ۱۴ تن از دلاور مردان و شهدای زرتشتی جنگ تحمیلی آرمیده‌اند.

آرامستان دولاب

معرفی: این آرامستان به نام قبرستان ممنوعه تهران هم شهرت دارد و یکی از قدیمی‌ترین گورستان‌های اقلیت‌های مذهبی تهران به شمار می‌آید که در آن مسیحیان کشورهای فرانسه، ایتالیا، روسیه و لهستان و... به خاک سپرده شده‌اند. آنها در سال‌های دور در ایران زندگی می‌کردند.

نشانی: بزرگراه شهید محلاتی، حدفاصل خیابان شهید رضایی تجاری و خیابان مستفید

راه‌های دسترسی: اتوبوس: شکب مترو: کهریزک

پارکینگ: دارد

امکانات رفاهی: امکان عکاسی: دارد

شرط بازدید: هماهنگی اداره امور اقلیت‌های وزارت ارشاد

سال ساخت: ۱۳۱۵

زمان و شماره ثبت: ملی ۱۳۷۹ شماره ۲۶۸۸

مساحت: ۷ نیم هکتار

۹۳۷ قبر سرباز و غیرنظامی

فضای داخلی آرامستان بنا به موقعیت قبور به ۴ بخش تقسیم می‌شود. بیشتر قبرها قدیمی اند و ملیت فرد متوفی با یک پرچم مشخص شده است. هر چند از دهه ۷۰ شمسی دیگر برای دفن اموات از این آرامستان استفاده نشده و این مکان صرفاً جنبه تاریخی دارد، اما از گذشته در این گورستان ۹۰۹ قبر سرباز و ۵۲۸ غیرنظامی در آن جای گرفته‌اند.

مشاهیر خفته

بازدید از نشان سربازان گنم‌مان روسیه، آرامگاه کنت‌های فرانسوی، شاهزاده‌های گرجی، پزشکان دربار قاجار و پهلوی، گورستان دسته‌جمعی لهستانی‌هایی که در جنگ جهانی دوم در راه بازگشت به وطن جان باختند و بسیاری از چهره‌های سرشناس تبعه کشورهای دیگر می‌تواند بسیار جذاب باشد.

آرامستان آرامنه

معرفی: گورستان آرامنه تهران یا آرامستان «بوراستان» در جنوب شرقی تهران و در منطقه خاوران بنا شده است. در حال حاضر این آرامستان تنها محل تدفین فعال برای هموطنان ارمنی تهران به شمار می‌آید.

نشانی: خیابان خاوران، بعد از خاورشهر، یک کیلومتر هاجده خراسان به سمت سمنان

راه‌های دسترسی: اتوبوس: الوند مترو: کهریزک

پارکینگ: دارد

امکانات رفاهی: امکان عکاسی: دارد

شرط بازدید: هماهنگی شهرداری منطقه ۱۵

سال ساخت: ۱۳۵۲

مساحت: ۲۳ هکتار

کلیسا در میانه آرامستان

اولین تصویری که در آرامستان آرامنه به چشم می‌آید، وجود یک کلیسا با بنای آجری با دیوارهای بلند است که صلیبی بر بالای سقف گنبدی شکل آن جاخوش کرده است. این کلیسا که «استپانوس مقدس» نام دارد، چندان بزرگ نیست و فقط امور مذهبی تدفین در آن انجام می‌شود. در داخل آرامستان، سنگ مزارهای زیادی دیده می‌شود که روی هر کدام نشان نقش و نگار خاصی به چشم می‌آید که علقه یا شغل متوفی را نشان می‌دهد.

قطعه شهدا و نام‌آوران

یکی از ویژگی‌های شاخص این آرامستان، وجود قطعه‌ای به نام «بوراستان» است که در آن شهدای ارمنی که در دوران دفاع مقدس حماسه‌آفرینی کرده‌اند، به خاک سپرده شده‌اند.

موزه ملی آرامنه

نشانی: خیابان جمهوری اسلامی، خیابان میرزا کوچک‌خان، شماره ۱۵، حیاط کلیسای مریم مقدس

راه‌های دسترسی: اتوبوس: حافظ مترو: سعیدی

روزها و ساعت فعالیت: هر روز، به غیر از دوشنبه‌ها از ساعت ۹ تا ۱۷، جمعه‌ها از ساعت ۹ تا ۱۳

امکانات رفاهی: سرویس بهداشتی، مناسب‌سازی شده برای دسترسی معلولان

امکان عکاسی: دارد

سال ساخت: ۱۳۱۷ شمسی

زمان بازدید: شرف بازدید: خرید بلیت: ۵ هزار تومانی شماره ۷۳۳۷ ۱۳۸۱ شماره ۷۳۳۷

معرفی: اگر به شناخت تاریخ و فرهنگ آرامنه ایران علاقه‌مند هستید و می‌خواهید با آداب و رسوم آنها آشنا شوید، پیشنهاد می‌کنیم از موزه ملی آرامنه دیدن کنید. این موزه که به‌عنوان موزه مردم‌شناسی آرامنه و موزه «آرداک مانوسیان» نیز شناخته می‌شود، در ضلع شمال شرقی حیاط کلیسای مریم مقدس قرار دارد.

شناخت سبک زندگی آرامنه

موزه ملی آرامنه از سوی «انجمن موزه‌های ایران» یکی از موزه‌های برتر کشور و به‌عنوان پایگاه کلیساهای تاریخی ایران شناخته شده است. در بخش ورودی ساختمان موزه آرامگاه و تندیس آتن از شخصیت‌های مهم آرامنه یعنی اسقف اعظم آرداک مانوسیان که به‌مدت ۴۰ سال رهبر دینی ارمنیان تهران بوده و پیریم خان که از قهرمانان و مبارزان ارمنی دوره مشروطیت بوده، جانمایی شده است. در بخشی از فضای موزه مدارک، متعلقات و لوازم شخصی اسقف اعظم آرداک مانوکیان در معرض نمایش قرار داده شده است. دستگاه شمع‌سازی قدیمی، کتاب‌های خطی با محتوای دینی و تاریخی همچون دست‌نویس انجیل که قدمت آن به ۴۵۰ سال می‌رسد، لوازم و ادوات مورد استفاده در مراسم آیینی و مذهبی مانند کلاه، کمر بند، آوندهایی که درون آنها کندر برای خوشبویی ریخته می‌شده است و ناقوس‌هایی که از مناطق گوناگون گردآوری شده‌اند، زینت‌بخش قسمت دیگری از این موزه هستند.

کتاب ۶۰۰ ساله

قدمت بنای کلیسا به دوران پهلوی بازمی‌گردد اما برپایی موزه در سال ۲۰۰۸ میلادی آغاز شده است. در موزه مردم‌شناسی آرامنه تهران، اشیای ارزشمندی از سبک زندگی آرامنه، تصاویر و نقشه‌های کلیساهای و دیرهای آرامنه کشور با ذکر مشخصات فنی، مهندسی و مشخصات جغرافیایی آنها نگهداری می‌شود. لباس‌های سنتی زنان ارمنی مورد استفاده در دوره‌های مختلف تاریخی که برگرفته از نقاشی موجود در کلیسای کاتارینه مقدس در جلفای اصفهان از جمله دیدنی‌های این موزه است. بخشی از موزه به نمایش کتب مقدس اختصاص دارد که دستنویس هستند و قدیمی‌ترین کتاب موزه نیز ۶۰۰ سال قدمت دارد.

